

COVID-19 პანდემიის გამოწვევები ტურიზმის ინდუსტრიის მიმართ

მანანა ალადაშვილი

ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი,
ახალი უმაღლესი სასწავლებლის პროფესორი

აბსტრაქტი

კვლევის მიზანია covid -19 პანდემიის შედეგების გამოვლენა ტურიზმის ინდუსტრიის სექტორზე და ძირითადი გამოწვევების განხილვა.

განხილულია ის ეკონომიკური შოკი, რომელიც კორონავირუსმა გამოიწვია ტურიზმის სექტორზე. ტურიზმის დარგი აღმოჩნდა სრულ კოლაფსში, თითქმის 100%-ით შეჩერდა ტურიზმის ინდუსტრიის სექტორი (განთავსების, კვების, ტრანსპორტის და სხვ.).

ნაშრომში აღნიშნულია, რომ პანდემიის დასრულების შემდგომ მსოფლიო ძველებურად ვეღარ იცხოვრებს, ტურისტები დაინყებენ ისეთ ადგილებზე მოგზაურობას, სადაც მაქსიმალურად იქნება უსაფრთხოების ზომები დაცული და გადატვირთული ადგილების ნაცვლად უპირატესობას მიანიჭებენ ისეთი ადგილების მონახულებას და დასვენებას, სადაც მეტი ღია სივრცეებია და სოციალური დისტანცირების საშუალებაა გაზრდილი. საქართველოს ტურიზმის სექტორი პირველ ეტაპზე გეგმავს შიდა ტურიზმის ამოქმედებას და უსაფრთხო ტურისტული ზონების შექმნას, აქ კი აუცილებელია უფრო აქტიურად მოხდეს ეკო, აგრო, მთის, სათავგადასავლო, გამაჯანსაღებელი და სოფლის ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა, რაც სოფლის მეურნეობის, ტურიზმის განვითარებასა და ბუნებრივი რესურსების დაცვას გულისხმობს, სოფლის ტურიზმის განვითარებას კი მრავალი დადებითი ეფექტის მოტანა შეუძლია, როგორც სოფლისთვის, ასევე რეგიონისა და საბოლოოდ ქვეყნისათვის.

საკვანძო სიტყვები: პანდემია, ტურისტული უსაფრთხოება, ტურიზმის ინდუსტრია

ტურიზმი რომ მსოფლიო ეკონომიკის ერთ-ერთი ნამყვანი დარგია, ერთხელ კიდევ დაგვანახა თანამედროვე მსოფლიო პანდემიამ. რეალობა, რომლის წინაშეც დღეს მთელი მსოფლიო აღმოჩნდა, ძალიან მძიმეა. COVID-19-ის შედეგად მსოფლიოში ტურიზმის განვითარება აღმოჩნდა სრულ კოლაფსში. მნიშვნელოვნად დაზარალდა ტურიზმის ინდუსტრიის სექტორი. მსოფლიო ტურიზმის ინდუსტრიამ დაკარგა 3 ტრილიონი ევრო და 330 მილიონი სამუშაო ადგილი. მსოფლიო მიემართება რეცესიისაკენ. მსოფლიო ტურისტული ორგანიზაციის პროგნოზები, რომ 2030 წლისათვის საერთაშორისო ტურისტების რაოდენობა 1, 8 მილიარდს მიაღწევს, მითად რჩება.

უსაფრთხოების საკითხები ყოველთვის აუცილებელი პირობა იყო მოგზაურობასა და ტურიზმში. მაგრამ უსაფრთხოების საკითხებმა განსაკუთრებული მნიშვნელობა მიიღო ბოლო ორი ათწლეულის მანძილზე, როდესაც გაძლიერდა ბუნებრივი კატასტროფები, პანდემია და ეპიდემიები, რაც იწვევს ტურიზმზე მოთხოვნის შემცირებას.[ალადაშვილი, 2020:338]

პანდემია ბერძნული სიტყვაა და დაავადების მსოფლიოს გეოგრაფიულ არეალში გავრცელებას ნიშნავს და სიტყვა „pandemos“-იდან მომდინარეობს. Pan – ნიშნავს ყველას, „demos“ კი – მოსახლე-

ობას. აღნიშნული ცნებიდან გამომდინარეობს, რომ ინფექცია შესაძლებელია მსოფლიოს მოსახლეობის უდიდეს ნაწილს შეეხო. მსოფლიოს ახსოვს სხვადასხვა პანდემიები, რომლებმაც მსოფლიო ისტორიაში შავი კვალი დატოვა, მაგ., შავი ჭირი, რომელიც შუა საუკუნეებში (1346-1353) მძვინვარებდა და 60 მლრდ. ადამიანის სიცოცხლე შეინირა. 1870 წელს მსოფლიოს ყვავილი მოედო, რომელმაც 2 მლნ-მდე სიცოცხლე, ანუ დაავადებულთაგან ყოველი მე-8 დაიღუპა, ხოლო ბავშვებს შორის სიკვდილიანობა 30% იყო. 1918-1920 წლებში ესპანური გრიპი, რომელიც ესპანეთიდან გავრცელდა ე.წ. „ესპანკა“ – ესპანური გრიპი გაჩნდა. ავადმყოფობამ მსოფლიო მოსახლეობის 20-40% მოიცვა და 17-დან 100 მლნ-მდე სიცოცხლე შეინირა. 1981 წელს მსოფლიო შესძრა ახალი აივ-ინფექციის, ანუ სპიდის (AIDS) გამოჩენამ. როგორც სპეციალისტები ამბობენ, იგი უსწრაფესად ვრცელდება – დღეში 16 ათ. ადამიანი მსოფლიოში და მაღალი სიკვდილიანობითაც ხასიათდება. მსოფლიოს ახსოვს კორონავირუსთა ოჯახი, რომელიც ცნობილია SARS 1 და SARS 2-ის სახელით, რომელიც წარმოდგენილია მწვავე რესპირაციული სინდრომით, აღმოჩენილი იქნა აზიაში 2002 წელს და გავრცელდა 26 ქვეყანაში, გამოვლენილი იქნა 8098 შემთხვევა, მათ შორის 774 გარდაცვალების. შემდეგ ე.წ. ლორის გრიპი H1N1, 2009 წელს, რომელმაც 100 000 – 400 ათასამდე ადამიანის სიცოცხლე შეინირა. 2012 წელს შუა აღმოსავლეთში გავრცელდა მწვავე რესპირაციული სინდრომი MERS, ინფექციის წყაროდ ითვლებიან აქლემები – ეგვიპტეში, ომანში, ყატარსა და საუდის არაბეთში აქლემებიდან გამოყოფილი MERS-CoV-ის შტამები, ადამიანის შტამების იდენტიფიკაცია, დანფიცირდა 2490 ადამიანი და გარდაიცვალა 858. 2020 წლის 11 მარტს მსოფლიო ჯანმრთელობის ორგანიზაციამ ახალი კორონავირუსის COVID-19-ის გავრცელება პანდემიად გამოაცხადა. 4-5 თვეში მსოფლიოში 2020 წლის ნოემბრს თვის მონაცემებით დაინფიცირდა 72 109 884 ადამიანი, დაიღუპა 1 611 637 ადამიანი (ეს მაჩვენებლები ყოველდღიურად იცვლება მძვინვარე პანდემიის პირობებში). ვირუსი გავრცელდა დაახლოებით 210 ქვეყანაში. არსებულმა პანდემიებმა უარყოფითი გავლენა იქონია ქვეყნების ეკონომიკურ განვითარებაზე. 2020 წლის პანდემიის გამო გლობალური მსოფლიო ეკონომიკა ბოლო 12 წლის განმავლობაში შეიძლება რეკორდულად შენეღდეს. მსოფლიო მშპ-ს ფინანსური დანაკარგები კორონავირუსისგან 1 ტრლნ-მდეა. 2020 წელს მსოფლიო ეკონომიკის ზრდის ტემპი 2,6%-დან 1%-მდე შენეღდა.

პანდემიამ მოახდინა მთელი მსოფლიოს პარალიზება. იგი შეეხო ეკონომიკის თითქმის ყველა დარგს. მაგრამ მათგან ყველაზე მგრძობიარე ტურიზმის დარგი აღმოჩნდა, რომელმაც სრული კოლაფსი განიცადა, რასაც სხვა დარგებთან შედარებით აღდგენის მეტი დრო დასჭირდება. გაჩერებულია ტურიზმის ინდუსტრიის მთელი სექტორი, მათ შორის: განთავსების, კვების, ტრანსპორტის და ტურიზმის ინდუსტრიის სხვადასხვა ორგანიზაციები. სოციალური ფონი და უმუშევრობა კატასტროფულად იზრდება. ჩაკეტილი საზღვრების გამო საერთაშორისო ტურიზმი თითქმის 100%-ით შეჩერდა, თუ არ ჩავთვლით რამდენიმე ქვეყანას. აღნიშნული სიტუაციის პროგნოზების დადგენა ჯერ კიდევ ძნელია, რადგან პანდემია არ დასრულებულა.

როგორია მსოფლიო ტურიზმის ბარომეტრი.

საერთაშორისო ტურისტების ჩამოსვლა (ლამის გამთევი) შემცირდა 65% 2020 წლის პირველ ნახევარში იმავე გასული პერიოდის მაჩვენებლის შესაბამისად, ხოლო ივნისის თვეში 93% -ით იყო შემცირებული.

მიუხედავად თანდათანობით გახსნისა, ზაფხულის სეზონის არსებობისა, მოსალოდნელი ივნისის თვის გაუმჯობესება თითქმის შეუძლებელი იყო. ასევე აღნიშნულია საერთაშორისო მოთხოვნის შემცირება ძირითად გამყვან ბაზრებზე, როგორცაა ამერიკის შეერთებული შტატები და ჩინეთი. თუმცა ზოგიერთ ბაზარზე, როგორცაა საფრანგეთი და გერმანია, ივნისის თვეში აჩვენა მოთხოვნა

ნის გარკვეული გაუმჯობესება.

საერთაშორისო ტურიზმის აღდგენა კვლავ რჩება პასუხის გარეშე. შიდა ტურიზმზე მოთხოვნა იზრდება. ბევრი დიდი ბაზარი, როგორცაა ჩინეთი და რუსეთი ხსნიან საჰაერო სივრცეს, მაგრამ ივლისის თვეში დაახლოებით 90% -ით აღწევს 2019 წლის დონეს. სამაგიეროდ მხარდაჭერილი იქნა რუსეთის შიდა ფრენები, რამაც გამოიწვია შიდა მოგზაურობის გაზრდა.

მძიმედ დაზარალდა ტურიზმის ინდუსტრიის სექტორი.

Covid-19 და ავიაკომპანიის ჩავარდნები

საერთაშორისო საჰაერო ტრანსპორტის ასოციაციის (IATA) ფინანსურმა პროგნოზმა, რომელიც ივნისში გამოაქვეყნა, აჩვენა, რომ ავიაკომპანიები გლობალურად 2020 წლის განმავლობაში 84,3 მილიარდ დოლარს დაკარგავენ, წმინდა მოგების ზღვრით -20,1%. მან ასევე აღნიშნა, რომ შემოსავალი 50% -ით შემცირდება. 2021 წელს დანაკარგები შემცირდება 15,8 მილიარდ დოლარამდე.

IATA – ს გენერალურმა და აღმასრულებელმა დირექტორმა აღნიშნა, რომ ფინანსურად, 2020 წელი ყველაზე ცუდი წელი დარჩება საავიაციო ისტორიაში. საშუალოდ, ამ წლის ზარალი 84.3 მილიარდ დოლარს მიაღწევს. ბევრი ავიაკომპანია კორონავირუსის პანდემიის დროს გაკოტრდა ან გაკოტრების ზღვარზეა. ქვემოთ ჩამოთვლილია მსოფლიოში კორონავირუსთან დაკავშირებული ყველაზე დიდი ავიაკომპანიების გაკოტრების რამდენიმე მაგალითი.

დღეისათვის ჩილეში **LATAM** არის ყველაზე მსხვილი ავიაკომპანია, რომელმაც მაისში შეიტანა გაკოტრების დაცვის საკითხი პანდემიის გამო. LATAM აცხადებს, რომ ის ვერ გააგრძელებს ფრენას, რადგან გაკოტრების სასამართლოში ვალების რესტრუქტურისებას მოახდენს.

ვირჯინია ავსტრალია: თითქმის 20 წლის მუშაობის შემდეგ, **Virgin Australia** – ქვეყნის სიდიდით მეორე ავიაკომპანია – შეიტანა განცხადება ნებაყოფლობითი ადმინისტრაციისთვის, გაკოტრების რესტრუქტურისაციის შესახებ. ეს ყველაზე დიდი ავიაკომპანიაა, რომელიც ავსტრალიის ისტორიაში იშლება.

ბრიტანული რეგიონული ავიაკომპანია **Flybe**-ს მიუხედავად მთავრობის დახმარებისა, ვერ მოახერხა გადარჩენა და შეიტანა განაცხადი გაკოტრების შესახებ.

29 წლის მუშაობის შემდეგ, **Miami Air International** – მა შეიტანა განცხადება, შემდეგ კი შეწყვიტა ოპერაციები.

სტუმართმოყვარეობის სექტორის ლოკდაუნი

პანდემიის გამო ჩაკეტივამ გავლენა მოახდინა ტურიზმის ინდუსტრიაზე მთელ მსოფლიოში, ხოლო სასტუმროს სექტორი ყველაზე მეტად დაზარალდა. გლობალური სტუმართმოყვარეობის მონაცემების კომპანია STR – მა 2020 წლის პირველი კვარტლის სტატუსი შეადარა 2019 წლის მაჩვენებლებს, სასტუმროების დატვირთვის მაჩვენებლები იტალიაში 96% -ით, ჩინეთში 68% -ით, დიდ ბრიტანეთში 67% -ით, აშშ-ში 59% -ით და სინგაპურში 48% -ით შემცირდა.

ექვგარეშეა, რომ სასტუმროს ინდუსტრიამ სერიოზული დარტყმა განიცადა პანდემიის გამო.

აღნიშნული სიტუაციიდან გამომდინარე, ბრენდული და გიგანტური სასტუმროები ტურიზმის აღდგენის პირველ ეტაპზე საგრძნობლად დაკარგავს ვიზიტორებს და აქტუალური გახდება პატარა სასტუმროების როლი, სადაც უფრო ადვილია უსაფრთხოებისა და ჰიგიენის ნორმების დაცვა. სას-

ტუმროებში შემცირდება „front –office“ – ის პირადი კონტაქტები და მათ ჩაანაცვლებენ ონლაინ პლატფორმების მომსახურებები. ვიდრე გიგანტური სასტუმროები გადავლენ მომსახურების ახალ სახეზე, საოჯახო ტურისტული სასტუმროების მფლობელებს კიდევ უფრო გაუადვილებათ ბინების გაქირავება და ისინი გარკვეული პერიოდის განმავლობაში საკმაოდ კარგ მოგებასაც ნახავენ, რადგანაც ბინაში უფრო ადვილია სოციალური დისტანციის დაცვა და უსაფრთხოების ზომების შენარჩუნება.

სასტუმროები პირველ ხანებში შეეცდებიან ფასების დაგდებას და ექსპერტების ვარაუდით, ბევრი სასტუმრო და ტურისტული კომპანია საერთოდ გაუქმდება, კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგება ჩართული ფრენები, ასევე აღარ განხორციელდება აქამდე ძალიან პოპულარული კრუიზები დიდი ლაინერებით. შესაძლებელია ფეხი მოიკიდოს ე. წ. იაფმა კრუიზებმა პატარა ხომალდებით, ოღონდ იმ შემთხვევაში, თუ მოხდება კაიუტების ერთმანეთისგან დაშორება, თვით ხომალდის შესაბამისი გადაგემარება ტექნიკურად, სხვადასხვა პორტებში მინიმალურად შესვლა.

რადგანაც პანდემიამ გამოიწვია ქვეყნების საზღვრების ჩაკეტვა, გახდა ინფლაციური პროცესების ზრდის და ფინანსური დანაზოგების მნიშვნელოვნად შემცირების მიზეზი. ეს ნიშნავს, რომ საზღვრების გახსნის შემთხვევაშიც კი ადამიანებს არ ექნებათ მოგზაურობისათვის საჭირო ფინანსური შესაძლებლობა. მსოფლიოტურისტული ორგანიზაციის ექსპერტების ანალიზით, შესაძლებელია, რომ ტურიზმის აღდგენის პირველ ეტაპზე იგი მხოლოდ მდიდრებისათვის გახდეს ხელსაყრელი, ხოლო შემდგომ ეტაპზე იაფი ფრენები ხელს შეუწყობს მასობრივი მოგზაურობების აღდგენას.

ექსპერტების მოსაზრებით, შეიცვლება ტურისტული პაკეტების პროფილი და ტურისტების მენტალიტეტიც, მოთხოვნა გაიზრდება ტურიზმის ისეთი მიმართულებები, როგორცაა: სამკურნალო-გამაჯანსაღებელი და სამედიცინო ტურიზმი, ეკო, აგრო და სოფლის ტურიზმი, ანუ ტურიზმის ისეთი მიმართულებები, რომელიც დაკავშირებულია დასვენებასა და რეკრეაციასთან, ასევე დასვენება ღია სივრცეებთან.

ტურისტები დიდ ყურადღებას გაამახვილებენ უსაფრთხოებაზე, სანიტარულ-ეპიდემიოლოგიურ მდგომარეობაზე, რაც ტურისტული პაკეტის სამომხმარებლო თვისების ძირითადი მოთხოვნაა. მოგზაურებს მოუწევთ მსოფლიო ჯანმრთელობის ორგანიზაციის მიერ გამოქვეყნებული პროტოკოლების გათვალისწინება, სადაც სისუფთავე და პირადი ჰიგიენა მოგზაურისთვის პრიორიტეტი იქნება.

ტურიზმის კიდევ ერთხელ ჩართვა მოითხოვს ზომებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ ხალხის უსაფრთხოებას და გრძნობენ თავს უსაფრთხოდ მოგზაურობის მიმართ. მსოფლიო მოგზაურობისა და ტურიზმის საბჭოს (WTTC) მიერ გლობალური უსაფრთხოების და ჰიგიენის შტამპები მიენიჭა იმ ქვეყნებს, რომლებიც აჩვენებენ თავიანთ ვალდებულებას, გახსნან ტურიზმის სექტორი, კორონავირუსის გამოჯანმრთელების შედეგად.

WTTC შექმნა უსაფრთხო მოგზაურობის მარკა, რომლებმაც მიიღეს ჯანმრთელობისა და ჰიგიენის გლობალური სტანდარტიზებული პროტოკოლები – იმისათვის, რომ მომხმარებლებს შეეძლებათ განახორციელონ „უსაფრთხო მოგზაურობა“.

ტურიზმის ინდუსტრიის უფლებამოსილ პირებს, როგორცაა სასტუმროები, რესტორნები, ავიაკომპანიები, საკრუიზო ხაზები, ტუროპერატორები, ატრაქციონები, მოკლევადიანი დაქირავება, მანქანების დაქირავება, გარე სავაჭრო, ტრანსპორტირება და აეროპორტები, WTTC – ს მიერ აღწერილი ჯანმრთელობისა და ჰიგიენის პროტოკოლების გამოყენებით შეეძლებენ ტურისტთა მომსახურებას.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, პანდემიის დასრულების შემდგომ მსოფლიო ძველებურად ვეღარ იცხოვრებს, ტურისტები დაინწყებენ ისეთ ადგილებზე მოგზაურობას, სადაც მაქსიმალურად იქნება უსაფრთხოების ზომები დაცული და გადატვირთული ადგილების ნაცვლად უპირატესობას მიანიჭებენ ისეთი ადგილების მონახულებას და დასვენებას, სადაც მეტი ღია სივრცეებია და სოციალური დისტანცირების საშუალებაა გაზრდილი. საქართველოს ტურიზმის სექტორი პირველ ეტაპზე გეგმავს შიდა ტურიზმის ამოქმედებას და უსაფრთხო ტურისტული ზონების შექმნას, აქ კი აუცილებელია უფრო აქტიურად მოხდეს ეკო, აგრო, მთის, სათავგადასავლო, გამაჯანსაღებელი და სოფლის ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა, რაც სოფლის მეურნეობისა და ტურიზმის სინერგიას და ბუნებრივი რესურსების დაცვას გულისხმობს, სოფლის ტურიზმის განვითარებას კი მრავალი დადებითი ეფექტის მოტანა შეუძლია როგორც სოფლისთვის, ასევე რეგიონისა და საბოლოოდ ქვეყნისათვის.

პანდემიის დაძლევის შემდგომ ეკონომიკური პრობლემების დასაძლევად გადამწყვეტი როლი გლობალურად სახელმწიფოს ენიჭება, რომელმაც, პირველ რიგში, დახმარება უნდა გაუწიოს მცირე და საშუალო ბიზნესის მენარმეებს, რომლებიც, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ვერ გააგრძელებენ არსებობას. ასევე უნდა მოხდეს შიდა ტურიზმის განვითარების სტიმულირება სავალდებულო უსაფრთხოებისა და სანიტარული ნორმების დაცვის რეკომენდაციების გათვალისწინებით, ასევე აუცილებელია საგადასახადო პოლიტიკის ლიბერალიზაცია, ეს იქნება გადასახადების შემცირება თუ გადავადება და აუცილებლობის შემთხვევაში მოხსნაც კი, ასევე საბანკო სესხების რესტრუქტურალიზაცია. მენარმეებისათვის პირდაპირი დახმარების (ფინანსური) განევის შემთხვევაში კი აუცილებელია პირდაპირი და არაპირდაპირი ბიზნეს სუბიექტების ნუსხის გათვალისწინება, იქნება ეს სასტუმროები, ტურისტული ობიექტები, სატრანსპორტო საშუალებები, გიდები, ტუროპერატორები, ციფრული ტექნოლოგიის მიმწოდებლები, კვების ობიექტები და ა.შ.. ასევე საყურადღებოა, სწორად შეირჩეს ის ტურისტული დესტინაციები, სადაც ინფრასტრუქტურული პრობლემების მოგვარების გზით, მაქსიმალურად იქნება შესაძლებელი ტურისტული ობიექტების გადატვირთვის აღმოფხვრა, რითაც მოხერხდება მისი ავთენტურობისა და გამტარუნარიანობის პრინციპის აღდგენა, მდგრადი განვითარების პრინციპების დაცვა, რაც საშუალებას მოგვცემს, ზუსტად შესრულდეს სახელმწიფო სანიტარულ-ჰიგიენური უსაფრთხოების დაცვის ნორმების რეკომენდაციები.

პანდემიის დასრულების შემდეგ საჭიროა ყველა ქვეყანამ კრიზისიდან გამოსვლის თავისი საკუთარი გზა უნდა ეძებოს, რათა დროულად აღადგინოს ეკონომიკა და მდგომარეობიდან ნაკლები დანახარჯით გამოვიდეს. ტურისტული ბაზრის მოთამაშეებად კი დარჩებიან ისინი, ვისაც ეყოფა ძალა, თავი შეინარჩუნოს და კრიზისიდან არათუ ნაკლები დანახარჯებით გამოვიდეს, არამედ კიდევაც გაძლიერდეს და ამას ყველაფერს მოახდენს გაძლიერებული უსაფრთხოების დაცვით.

მიუხედავად იმისა, რომ ტურიზმი ნელ-ნელა დაბრუნდება ზოგიერთ მიმართულებაში, UNWTO-ს ტურიზმის ექსპერტთა პანელის წევრთა უმეტესობა საერთაშორისო ტურიზმის აღდგენას მხოლოდ 2021 წლის მეორე ნახევრისთვის ელის, რასაც მოჰყვება ისინი, ვინც მომავალი წლის პირველ ნახევარში დაბრუნებას მოელოდა.

ამასთან, ჯერ კიდევ არსებობს შეშფოთება სანდო ინფორმაციის ნაკლებობასა და ეკონომიკური გარემოს გაუარესებასთან დაკავშირებით, რაც სამომხმარებლო ნდობის ფაქტორებად აისახება, განსაკუთრებით მოგზაურობის პოტენციური ახალი შეზღუდვების გამო, რადგან სამყარო Covid-19 მეორე ტალღას მოერევა. დაბრუნებულმა დამსვენებლებმა კორონავირუსის „მეორე ტალღასთან“ დაკავშირებით შეშფოთება გამოიწვია მსოფლიო ტურიზმის ინდუსტრიაში.

პანდემიის დასრულების შემდეგ მსოფლიო ტურისტული ორგანიზაციის სცენარების მიხედვით

ეტაპობრივად უნდა მოხდეს ტურიზმის სექტორის აღდგენა, კერძოდ, ტურიზმის ინდუსტრია უნდა განვითარდეს ტურიზმის ინფრასტრუქტურაში გრძელვადიანი ინვესტიციების ნახალისების გზით. მაგალითად, ეროვნული პარკის ინფრასტრუქტურაში ინვესტიციების მოზიდვა და ციფრული პროექტების განვითარება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნიშნულია ტურიზმის აღდგენის პირველ ეტაპზე. ასევე დიდი ყურადღება დაეთმობა ტურიზმის უსაფრთხოების საკითხებს.

UNWTO-მ ცოტა ხნის წინ გამოაქვეყნა სტრატეგიული სახელმძღვანელო ტურიზმის სექტორის პასუხისმგებლობის აღსადგენად, რომელშიც მოცემულია არსებული სიტუაციიდან პასუხისმგებლობის აღდგენისა და უსაფრთხო ტურიზმის შექმნის გზები. იგი ასახავს სამოქმედო 5 პუნქტს: საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა, სოციალური ჩართულობა, ბიომრავალფეროვნების დაცვა, კლიმატის შერბილება, მწვანე ეკონომიკა.

მსოფლიო ტურისტული ორგანიზაციის რეკომენდაციით, უპირატესობა მიენიჭება შედარებით დაბალბიუჯეტიანი პაკეტური ტურის შეთავაზებას მომხმარებლებისთვის, რასაც პოსტკრიზისულ პერიოდში შეიძლება დიდი მნიშვნელობა ჰქონდეს. ერთ-ერთი რეკომენდაციაა, რომ კრიზისის პერიოდშივე საქართველოს მთავრობამ აწარმოოს საინფორმაციო კამპანია. მაგალითად, პორტუგალიამ უკვე დაიწყო კამპანიები, რომლის მთავარი გზავნილია – არ გააუქმო შევეულება, გადადე მოგზაურობა. ასეთი გზავნილებით ქვეყნები აქტიურად ახდენენ კომუნიკაციას ტურისტურ რეგულაციებთან, პოტენციურ ინვესტორებთან. ასეთი კამპანია ყოველთვის სასარგებლოა.

UNWTO-ს სცენარის საფუძველზე გამოქვეყნდა 2020 წლის საერთაშორისო მოგზაურობის შემცირება 58%-დან 78%-მდე.

მიმდინარე სცენარი ასეთია:

- 2021-2024 წლების სცენარები მიუთითებს, რომ გაფართოებული შეზღუდვების მოხსნა განხორციელდება 2021 წლის მეორე ნახევარში, ვარაუდის საფუძველზე.

მნიშვნელოვანი ცვლილება პანდემიის ევოლუციასა და მოგზაურის ნდობის გაუმჯობესება და ძირითადი ლიფტინგი წლის შუა რიცხვებში იქნება შესაძლებელი,

ამის მიუხედავად, 2019 წლის დონეზე დაბრუნება საერთაშორისო ჩამოსვლას 2½-დან 4 წლამდე დასჭირდება.

აღნიშნული სცენარების მიხედვით, საერთაშორისო საჰაერო მოთხოვნა ნელ-ნელა აღდგება, მაგრამ 2019 წლის მონაცემებს მაინც ვერ მიუახლოვდება.

ჩვენი ქვეყნის შესაძლებლობები ტურიზმის თვალსაზრისით, საკმაოდ დიდია. მრავალფეროვანი ბუნებრივი რესურსი, სუფთა ჰაერი, ნატურალური საკვები, მინერალური წყლები – სერიოზული პრესპექტივაა. საქართველოს შიდა ტურიზმის დიდი წილი მოდის ოთხ, ხუთ, შვიდ ვარსკვლავიან სასტუმროებზე, თუმცა დღეს ამ სასტუმროებში მოთავსებულნი არიან ინფიცირებულები. საერთაშორისო ორგანიზაციების პროგნოზები ტურიზმის აღდგენასთან დაკავშირებით, 2022-2024 წლამდე დამაიმედებელი არ არის. დაზუსტებით არც არავინ იცის, რას გააკეთებენ ვირუსგადატანილი, ან მისგან დაშინებული ადამიანები, ამიტომაც საზოგადოების მიდგომები, გეგმები, სურვილები და მეთოდები მოგზაურობასთან დაკავშირებით შეიცვლება, და ამაზე უკვე აღარავინ დაობს. ამას ადასტურებს ის გარემოებაც რომ, ადამიანებს შეერყათ ფსიქიკა. გარდაუვალია, ერთი მხრივ, ისეთი ცვლილებები, რომლებიც სამომავლოდ შეეხება ხალხმრავალ ტურისტულ ადგილებს, რადგან მათ მიმართ მკვეთრად შეიცვლება ინტერესი. მეორე მხრივ, ადამიანები პოსტ-კორონავირუსულ პერიოდში იმოგზაურებენ არა დედაქალაქებში, არამედ პატარა სოფლებს, დაბებს და ქალაქებს მოინახულებენ, სადაც ისტორია, კულტურა და ტრადიციები ჩაანაცვლებს მთავარ ტურისტულ

ღირსშესანიშნაობებსა და ძეგლებს. ადამიანები უმეტესად სუფთა ჰაერზე დასვენებას მიანიჭებენ უპირატესობას, ვიდრე ქალაქის ხმაურს და ავტომობილების გადატვირთულ მოძრაობას, ასე რომ მაგალითად ამერიკაში ინტერესი უფრო გაიზრდება ალასკასა და მონტანას მიმართულებით, ვიდრე თუნდაც ჩიკაგოს მიმართ. იმოგზაურებენ ფარერის კუნძულებზე და არა მალდივებზე. ანუ ახალი ტრენდი მოგზაურებს შორის გახდება ის მარშრუტები, რომლებიც რთულად მისადგომია, სადაც მეტი ბუნება, ავთენტურობა და რაც მთავარია, ნაკლები ადამიანია.

10 წლის შემდეგ მოგზაურის სახე შესაძლოა გახდეს თვითმფრინავის ბილეთი – ამის შესახებაც არის ვარაუდები და სისტემა სავარაუდოდ იმუშავებს ასე: ტერმინალის ვიდეოკამერებში დაინსტალირებული ბიომეტრიული პროგრამა ამოიცნობს და შესაბამისობაში იქნება მახასიათებლებთან, რაც მოგზაურთა უმრავლესობას საშუალებას მისცემს შეუფერხებლად გაიარონ სარეგისტრაციო დახლი. რაც შეეხება თავად ფრენას, მგზავრებს შესაძლოა დამატებითი თანხის გადახდა მოუწიოთ ჰიგიენური საშუალებებისთვის. ასევე ბორტზე „ჰიგიენური კლასის“ დამატებასაც ვარაუდობენ. დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ გაეროს მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის აღმასრულებელი საბჭოს 112-ე სხდომის ფარგლებში, რომელიც თბილისში 2020 წლის სექტემბერში გაიმართა, სახელმწიფოს მხრიდან ძირითად ვალდებულებად ტურიზმის სექტორის სწრაფი აღდგენა, საინვესტიციო გარემოს შექმნა და უსაფრთხოების ზომების გამკაცრება მიიჩნია, რაც, ჩვენი აზრით, ოპტიმისტური განწყობის შემქმნელია.

ლიტერატურა:

1. ალადაშვილი მ., – „ტურიზმის უსაფრთხოება“, თბ., 2020 გამომცემლობა მერიდიანი, 338 გვ.
2. მსოფლიოს ტურისტული ორგანიზაციის პროტოკოლები

ინერნეტ-რესურსები:

3. Unwto.org -Georgian Tourism Industry 2020-2024
<https://www.unwto.org/tourism-covid-19>
4. <https://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2020/10/08/pandemic-sidelined-un-holds-world-tourism-meeting-in-the-republic-of-georgia/?sh=1bfbcf5f5cd>
5. www.gnta.ge
6. <https://www.unwto.org/global/press-release/2019-01-21/international-tourist-arrivals-reach-14-billion-two-years-ahead-forecasts#:~:text=International%20tourist%20arrivals%20up%206,registered%20in%20the%20global%20economy.>
7. <https://www.unwto.org/global/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>
8. <https://www.unwto.org/news/covid-19-international-tourist-numbers-could-fall-60-80-in-2020>